

Мігальчук Д.С. ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА ТА СУЧАСНИЙ СТАН ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ // Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки України : [матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (12 грудня 2018 р.)] / відп. ред. Л. Г. Ліпич , А. М. Лялюк. - Луцьк, 2018. - с.254-255.

Мігальчук Дарина Сергіївна
студент факультету економіки та управління
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
Борисюк Олена Володимирівна
доцент Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

УДК 336.276

ЕКОНОМІЧНА ПРИРОДА ТА СУЧАСНИЙ СТАН ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Чутливість країни до величини держборгу залежить від рівня розвитку фінансового ринку та якості функціонування його інфраструктури, стану боргових показників у попередні періоди, а найбільше від здатності уряду та центрального банку щодо вирішення низки принципових проблем, оскільки покращити стабільність обслуговування боргу можна як шляхом зниження рівня боргового навантаження, так і шляхом вдосконалення фінансової політики й реформування важливих економічних інститутів. В умовах продовження військових дій на сході України перенесення акцентів її гібридного впливу з боку РФ в площину «економічного розхитування держави», вітчизняна фінансова система зазнала значних втрат, проявами чого стали: посилення бюджетних дисбалансів та кризових явищ у банківській системі, загострення небезпечних тенденцій у борговій сфері, що призвело до зниження платоспроможності країни.

Економічна наука дає різнобічне уявлення про державний борг. Взаємозв'язок боргу і економіки складний і неоднозначний. Єдиної точки зору на характер впливу боргу на економіку не існує. Погляди макроекономістів на цю проблему неоднозначні. З одного боку, державний борг як інструмент державного впливу на економіку розглядається як негативний фактор. У цьому випадку перевага віддається повній відмові від фінансування витрат держави (бюджету) за рахунок державного боргу.

Наприклад, представники монетаризму (М. Фрідмен, І. Фішер, А. Мелцер) виступали проти використання державного боргу в якості інструменту стабілізації економіки. На їхню думку, не існує дієвих короткострокових і довгострокових ефектів від застосування такого інструменту економічної політики, як державний борг [2].

Представники так званої стокгольмської школи макроекономістів (Г. Мюрдаль, Е. Ліндаль і ін.) Запропонували теорію «циклічного балансування бюджету», тобто пристосування його доходів і витрат до економічного циклу. З їх точки зору, дефіцит бюджету, що утворився під час кризи і депресії, повинен покриватися відповідним бюджетним надлишком під час наступного за депресією періоду підйому [1, с. 39]. Однак, вони недостатньо враховують часовий чинник циклічності економіки, коли виникає хронічний характер

дефіциту бюджету протягом тривалого періоду, що створює передумови до необхідності запозичень.

Протягом останніх років державний борг України зростає. Так, державний борг України на червень 2018 року складав 76,3 млрд доларів США. З них приблизно 60% - зовнішні запозичення, а це 47,2 млрд доларів США, що в 2,6 рази більше поточного рівня валютних запасів країни [5].

За словами експертів, для України існує два варіанти розвитку подій. Найбільш вірогідний сценарій - це виконати залишені зобов'язання перед МВФ і як результат підняти ціни на газ, і поліпшити показники бюджету. В результаті Україна отримає транш в розмірі 1,9 млрд доларів. Після цього для країни відкриється доступ до 1 млрд євро від ЄС (два транші по 500 млн євро) і близько 0,8 млрд доларів кредитних ресурсів Світового банку.

Разом із тим, фахівці пропонують і менш вірогідний сценарій - це припинення співпраці з МВФ. Але тоді станеться дефолт за зовнішніми боргами, так як без підтримки МВФ Україні не вдасться залучити достатні обсяги фінансування. Погашати валютні борги за рахунок тільки внутрішніх запозичень буде складно. На українському ринку недостатньо вільної гривневої та валютної ліквідності. При цьому друкування нових грошей призведе до зростання інфляції і девальваційного тиску на гривню. Більш того, довіру міжнародних партнерів буде втрачено.

Список використаної літератури:

1. Борисюк О. В. Шляхи оптимізації державного боргу в сучасних умовах / Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки : журнал / уклад. Л. Г. Ліпич, М. Б. Кулинич. – Луцьк : Вежа-Друк, 2015. – № 1. – с.39 – 43.
2. Державний борг України невдовзі сягне пікового рівня [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua-ekonomist.com/8199-derzhavniy-borg-ukrayini-nevdovz-syagnekovogo-rvnya.html>.
3. Карлін М. І. Управління державними фінансами: [навч. посібн.] / М. І. Карлін, О. В. Борисюк. – Луцьк : ПП Іванюк, 2013. – 273 с.
4. Молчанова А.Ю. Державний борг України: механізм управління та обслуговування / А.Ю. Молчанова // Актуальні проблеми економіки та управління в умовах системної кризи. – Львів: МАУП, 2016. – С. 40–42.
5. Статистична інформація / Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
6. Статистична інформація / Державний та гарантований державний борг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/file/link/336080/file/Debt_31.03.2012.pdf.
7. Черничко С.Ф. Державний борг України: тенденції та ризики / С.Ф. Черничко // Економічний аналіз: зб. наук. праць / редкол.: С.І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. – Т. 14. – № 1. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – С. 355–360.